

Samen werken aan taalontwikkeling Nederlands

Programma Studiedag vrijdag 23 september 2016

Locatie: Regardz Eenhoorn (tegenover station Amersfoort)

- 9.30 - 9.45 Samenwerken aan taalbewust beroepsonderwijs, **Tiba Bolle**
Drieslag taal bij Alfa College. **Inge van Meelis**
- 9.45 - 10.15 Actuele ontwikkelingen, berichten van OCW, **Isabelle Dobbe**, Steunpunt taal en rekenen.
Koppelen generiek aan beroepscontext. Beschikbare instrumenten, **Jetske Woudstra**, MBO Raad
- 10.15 - 10.45 Het onverwachte leervermogen van ons brein.
Frank Schurink, auteur van Gedoemanagement
- 11.00 - 12.15 Workshopronde. Keuze uit:
- Workshop 1. Taalcoaches aan de slag bij Roc Top, **Pauline Koster**, **Marcel Kok**, **Harrold Bosman**,
Elisa Mink, Roc Top
- Workshop 2. Creatief brainSTORMen, **Kirsten Barkmeijer**, Nivo Next
- Workshop 3. Taalontwikkelen Lesgeven voor niet-taaldocenten, **Joke Vrijders** en **Pieterjan Bonne**,
Arteveldehogeschool in Gent
- Workshop 4. Filmzaal Praktijkvoorbeelden. Vertoning met introductie en discussie, **Inge van Meelis**
- Workshop 5. Taal- en vakdocenten bevorderen gezamenlijk schrijfvaardigheid. Ervaringen in het VO,
Jannet van Drie, Universiteit van Amsterdam.
- 12.15 - 13.30 Lunch
- 13.30 - 15.00 Pijnlijke contacten. Wat gebeurt er als wij anderen niet begrijpen? **Ronald Hünne**man, docent
Rijksuniversiteit Groningen
- 15.15 - 16.30 Workshopronde. Keuze uit:
- Workshop 6. Team-taalspel en andere bruikbare instrumenten, **Jetske Woudstra**, MBO Raad
- Workshop 7. Taalontwikkelen lesgeven, praktijkervaringen van het Deltion College, **Naomi Broersma**,
Deltion College, **Annemarie Groot**, ECHO
- Workshop 8. Taalontwikkelen lesgeven voor niet-taaldocenten, **Joke Vrijders** en **Pieterjan Bonne**,
Arteveldehogeschool in Gent
- Workshop 9. Filmzaal Praktijkvoorbeelden. Vertoning met introductie en discussie, **Inge van Meelis**, ITTA
- Workshop 10. Rare verslagen in het beroepsonderwijs. Samenwerken aan schrijfoopdrachten,
Gerald van Dijk, Hogeschool, Utrecht
- 16.30 Afsluiting en borrel

Beschrijving lezingen en workshops studiedag 23 september 2016

Het onverwachte leervermogen van ons brein. Frank Schurink, Gedoemanagement.

Het Mbo kent een enorme variatie aan gedoe, maar wat is gedoe eigenlijk? Wat doet het bijvoorbeeld met ons brein? Heel interessante vragen, met heel interessant antwoorden. Bereid je voor om jouw leervermogen en dat van je studenten te verhogen met simpele, goed onderbouwde inzichten uit deze verrassende openingslezing.

Pijnlijke contacten. Wat gebeurt er als wij anderen niet begrijpen? Ronald Hünneke, docent Rijksuniversiteit Groningen.

Die grip die wij intuïtief op onze sociale omgeving hebben, is niet voor iedereen gelijk. Daardoor is het zo dat contacten die we met studenten hebben kunnen vanuit hun perspectief pijnlijk zijn, ondanks onze goede bedoelingen en hoe we ook ons best doen om alles wat we over communicatie en lesgeven hebben geleerd toe te passen. In deze lezing wordt uitgelegd waardoor deze pijn ontstaat en hoe deze voorkomen kan worden, zodat studenten zonder of met minder kleerscheuren de eindstreep halen. De inhoud van de lezing heeft overigens niet slechts betrekking op studenten, maar ook op contacten met collega's, buurtgenoten en familieleden

Creatief brainSTORMen, Kirsten Barkmeijer, Nivo Next.

In de workshop creatief brainstormen: 'Storm!' leer je veel over creatieve (brainstorm)technieken om een creatieve flow op gang te brengen. Jij wil toch ook een friskijker in plaats van een doemdenker zijn? Tijdens een brainstorm wil je elkaar niet te veel belemmeren in je denkprocessen, maar elkaar juist stimuleren en zoveel mogelijk uit een brainstorm halen. Hoe doe je dit en hoe ben je resultaatgericht? Daar zijn verschillende creatieve technieken voor die kort aanbod komen in de workshop. Doel: Ervaar het maar! Wat werkt voor jou wel en wat niet? Welke technieken kun jij implementeren in jouw werksituatie?

Taalontwikkelen lesgeven voor niet-taaldocenten. Joke Vrijders, Pieterjan Bonne, Arteveldehogeschool.

In deze workshop reiken Joke Vrijders en Pieterjan Bonne jou manieren aan om niet-taaldocenten te motiveren taalontwikkelen les te geven. Ze zetten uiteen waarom de Arteveldehogeschool aan taalbeleid werkt (draagvlak), hoe ze hun niet-taaldocenten begeleiden (aanpak) en welke effecten ze ermee bereiken (resultaat). De deelnemers krijgen authentiek beeld- en oefenmateriaal samen met een workshop om zelf te gebruiken bij het overtuigen en vormen van niet-taaldocenten rond de principes van taalontwikkelen lesgeven.

Filmzaal Praktijkvoorbeelden Taalontwikkelen beroepsonderwijs. Vertoning met introductie en discussie, Inge van Meelis, ITTA.

Er wordt veel geëxperimenteerd met de aansluiting van taal- en beroepsonderwijs en dit leidt tot allerlei vormen van samenwerking tussen taal- en vakdocenten. Hiervan is zowel in Nederland als België filmmateriaal opgenomen. Good practices waarin docenten iets vertellen over wat ze doen, lessituaties, studenten aan het woorden en achtergrondinformatie. Welke filmfragmenten zijn geschikt om je teamleden te inspireren en het belang van samenwerking te laten inzien. In dit uur bekijken we gezamenlijk een aantal interessante voorbeeldfragmenten. We bespreken hoe we deze zouden kunnen inzetten in onze eigen situatie.

Taal- en vakdocenten bevorderen gezamenlijk schrijfvaardigheid. Ervaringen in het VO. Jannet van Drie, Universiteit van Amsterdam.

Slecht geformuleerde zinnen, teksten zonder structuur en samenhang, onduidelijke uitleg of onderbouwing: dit is herkenbaar voor veel docenten in het mbo en het vo. Wat kun je hieraan doen als vakdocent? En wat betekent dit voor de samenwerking met de taaldocent? In het project 'Bevorderen van genre-specifieke teksten schrijven in de mens- en maatschappijvakken' stond deze thematiek centraal. Op basis van vijf principes voor effectief schrijfonderwijs hebben twaalf docenten uit het vo (veelal in duo's) lessen ontworpen en uitgevoerd. Onderzoekers hebben de effecten van deze lessen onderzocht. Uitkomsten laten zien dat leerlingen bij de nameting kwalitatief betere teksten schrijven. In deze workshop staan de vijf ontwerpprincipes centraal en zullen we ingaan op de samenwerking tussen taal- en vakdocenten.

De samenwerking tussen beroepsgerichte docenten en de docenten Nederlands: ervaringen van het Deltion College. Annemarie Groot, Naomi Broersma, Deltion College.

Taal speelt een belangrijke rol bij het leren. Een combinatie tussen taal- en vakonderwijs lijkt niet alleen voor de hand liggend maar ook noodzakelijk. De meeste onderzoeken over geïntegreerd taal/vakonderwijs tonen echter aan dat de samenwerking tussen taal- en vakdocenten moeizaam verloopt (Elbers, 2012). Prangende vraag is wat de rol van de beroepsgerichte docent zou moeten zijn. Het blijkt in de praktijk vaak onduidelijk wat de beroepsgerichte docent zou moeten doen om te werken aan taalvaardigheid (Raaphorst en Stehouder, 2011).

Bovendien zijn zij zelf niet altijd even zeker over hun talige kennis (Knippenberg, 2010). Kortom: wat zou hun rol kunnen zijn in het stimuleren van taalvaardigheid?

Bij het Deltion college wordt al jarenlang intensief samengewerkt tussen docenten Nederlands en beroepsgerichte vakken. Wat maakt deze samenwerking succesvol? In de workshop zal op interactieve wijze worden gediscussieerd over factoren uit onderzoek en praktijk die de samenwerking positief kunnen beïnvloeden.

Team-taalspel en andere bruikbare instrumenten, Jetske Woudstra , MBO Raad

Ook in de nieuwe kwalificatiedossiers (KD's) staan zowel de generieke doelen voor taal, als beroepskennis en -vaardigheden. Er is overlap tussen taal- en vakleer, maar er zijn ook verschillen. Door generieke taaleisen te verbinden met talige beroepseisen kun je je studenten beter motiveren. De MBO Raad heeft een quickscan gemaakt waarmee de discussie binnen een school of opleiding op gang gebracht kan worden. Ook is er een instrument ontwikkeld waarmee beroepstaaltaken uit de herziene KD's gehaald kunnen worden en gekoppeld aan de domeinen uit het Referentiekader Taal. Daarnaast speelt de vraag in welke onderwijssituaties je tegelijkertijd aandacht kunt besteden aan taal en aan de uitvoering van de beroepstaken? Het Teamtaalspel is door de MBO Raad en het ITTA ontwikkeld om opleidingsteams hierbij te inspireren en het teamgesprek over de inhoud van het onderwijsprogramma op gang te brengen. In deze workshop wordt het Teamtaalspel gepresenteerd en gespeeld.

Rare verslagen in het beroepsonderwijs. Samenwerken aan schrijfpoddrachten, Gerald van Dijk, Hogeschool, Utrecht.

[korte tekst volgt nog]

Taalcoaches aan de slag bij Roc Top. Pauline Koster, Marcel, Kok, Harrold Bosman, Elisa Mink, Roc Top.

Taalcoaches van de opleidingen administratie, zorg en welzijn werken teambreed aan taalbewust beroepsonderwijs en beroepsgericht taalonderwijs. Zij zijn onder andere checklisten schrijfvaardigheid aan het invoeren en met vakdocenten en besteden opleidingsbreed aandacht aan woordenschatdidactiek. Ook is er praktijkgericht onderzoek gedaan naar passende begeleiding bij het ontwikkelen van gedeelde verantwoordelijkheid voor het taalniveau van leerlingen in het mbo.

In deze workshop laten zij zien welke activiteiten zij met succes hebben ingezet, wat het tot nu toe heeft opgeleverd en hoe zij denken verder te gaan.